

CIRKULÁRNÍ EKONOMIKA **V EU A ČR** **PŘÍPRAVA STRATEGIE** **„CIRKULÁRNÍ ČESKO 2040“**

Jan Maršák

Odbor odpadů

Ministerstvo životního prostředí

Kvalita ovzduší a cirkulární ekonomika

NKÚ, Praha 17. 9. 2019

LINEAR ECONOMY

Take
↓
Make
↓
Use
↓
Waste

RECYCLING ECONOMY

Take
↓
Make
↓
Use
↓
Waste

Recycle → Make
Use → Recycle

CIRCULAR ECONOMY

Take
↓
Make
↓
Use
↓
Waste

Recycle → Make
Use → Recycle
Repair → Reuse → Return → Make

<https://insta.orenya.com/tag/pollution>

RÁMEC OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ EU

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

BALÍČEK EU K OBĚHOVÉMU **HOSPODÁŘSTVÍ (2015) I.**

✓ **Balíček k oběhovému hospodářství**

- ✓ Změny odpadové legislativy byly publikovány v Oficiálním věstníku Evropské unie 14. června 2018.
- ✓ **Směrnice, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních – 2018/849/EU,**
- ✓ **Směrnice, která mění směrnici o skládkách odpadů - 2018/850/EU,**
- ✓ **Směrnice, která mění směrnici o odpadech - 2018/851/EU,**
- ✓ **Směrnice, která mění směrnici o obalech - 2018/852/EU.**

BALÍČEK EU K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ (2015) I.

✓ Priority legislativních změn

- ✓ Komunální odpady – cíle, třídění a omezení skládkování.**
- ✓ Rozšířená odpovědnost výrobců.**
- ✓ Posilování prevence vzniku odpadu.**
- ✓ Potravinové odpady.**
- ✓ Bioodpady (povinný oddělený sběr).**
- ✓ Textil (povinný oddělený sběr).**
- ✓ Obaly – cíle.**

BALÍČEK K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ I. – NOVÉ CÍLE

Recycling targets for municipal waste:

By 2025	By 2030	By 2035
55%	60%	65%

New recycling targets for packaging waste:

	By 2025	By 2030
All packaging	65%	70%
Plastic	50%	55%
Wood	25%	30%
Ferrous metals	70%	80%
Aluminium	50%	60%
Glass	70%	75%
Paper and cardboard	75%	85%

BALÍČEK K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ I.

NOVÉ CÍLE

✓ Směrnice o skládkování odpadů:

✓ 2 cíle omezení skládkování odpadů

- ✓ *Členské státy usilují o zajištění toho, aby od roku 2030 nebyl přijímán na skládku žádný odpad vhodný k recyklaci nebo jinému využití, zejména komunální odpad, s výjimkou odpadu, u něhož skládkování vede k nejlepšímu výsledku z hlediska životního prostředí v souladu s článkem 4 směrnice 2008/98/ES.*
- ✓ *Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se množství skládkovaného komunálního odpadu snížilo do roku 2035 na 10 % (hmotnostních) nebo méně z celkového množství vzniklého komunálního odpadu.*

BALÍČEK EU K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ (2018) II.

- ✓ Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství
- ✓ Monitorovací rámec pro oběhové hospodářství
- ✓ Zpráva o kritických surovinách
- ✓ Zpráva o oxo-plastech
- ✓ Směrnice o jednorázových plastech

- ✓ Prioritní materiál – plasty.

BALÍČEK K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ II. **SMĚRNICE O JEDNORÁZOVÝCH PLASTECH**

- ✓ Směrnice o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí
- ✓ Publikace v OJ – 12. červen 2019 – 2019/904/EU. Platnost červenec 2019.
- ✓ Transpozice 24 měsíců (červenec 2021).
- ✓ 7 skupin jednorázových plastových výrobků – rozsah výrobků velmi široký.
- ✓ Opatření ke každé skupině.
- ✓ Rozsah směrnice velmi široký – od zákazu uvádění na trh až po povinné informování spotřebitelů.
- ✓ Cílem je omezení vlivu identifikovaných výrobků na životní prostředí. V některých případech přímý zákaz uvádění vybraných výrobků na trh.
- ✓ Jednorázové plasty – littering – rozpad v životním prostředí – ohrožování životního prostředí.

SMĚRNICE O JEDNORÁZOVÝCH PLASTECH

Skupina	Výrobky	Požadovaná opatření
A	nádoby na potraviny a nápojové kelímky	Snížení spotřeby
B	plastové vatové tyčinky, plastové příbory, talíře, brčka, míchátko, tyčky k balonkům, nádoby na potraviny z expandovaného polystyrénu, kelímky z expandovaného polystyrénu, nádoby na nápoje z expandovaného polystyrénu, produkty z <u>oxodegradabilních plastů</u>	Zákaz uvádění na trh.
C	nádoby na nápoje do objemu 3l	Požadavky na výrobky - víčka přichycena k nádobě.
D	hygienické vložky, tampóny, aplikátory tampónů, vlhčené ubrousky, tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, nápojové kelímky	Požadavky na značení – informace pro spotřebitele na výrobku.
E	nádoby na potraviny, sáčky a obaly na potraviny k okamžité spotřebě, nádoby na nápoje do 3 l, nápojové kelímky, lehké plastové tašky, vlhčené ubrousky, balonky, tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky	Rozšířená odpovědnost výrobců
F	nápojové láhve do 3 l	Oddělený sběr - cíl pro oddělený sběr nápojových láhví (včetně uzávěrů a víček). Stanoveny jsou dva cílové roky: 2025 - 77%, 2029 - 90%. Povinný obsah recyklovaného plastu v nápojových láhvích: 25% od roku 2025 pro PET láhve, 30% od roku 2030 všechny plastové nápojové láhve.
G	nádoby na potraviny, sáčky a obaly na potraviny k okamžité spotřebě, nádoby na nápoje do 3 l, nápojové kelímky, lehké plastové tašky, vlhčené ubrousky, balonky, tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, hygienické vložky, tampóny, aplikátory tampónů	Osvětová opatření – informace pro spotřebitele.
	Lovná zařízení	Na tyto výrobky se budou uplatňovat postupy týkající se rozšířené odpovědnosti výrobců a osvětových opatření.

Annual consumption,
EU28

 2.5 billion
TAKEAWAY PACKAGING

 580 billion
CIGARETTE BUTTS

 46 billion
BEVERAGE BOTTLES

 36.4 billion
DRINKING STRAWS

 16 billion
COFFEE CUPS

<http://www.seas-at-risk.org/17-marine-litter/801-how-to-cut-ocean-plastic-pollution-start-with-these-billions-of-bottles-straws-and-coffee-cups.html>

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

BALÍČEK EU K OBĚHOVÉMU **HOSPODÁŘSTVÍ (2019) III.**

- ✓ Zpráva o provedení Akčního plánu EU pro oběhové hospodářství (+ plnění 54 opatření).
- ✓ Udržitelné produkty v oběhovém hospodářství
- ✓ Zpráva o zlepšení přístupu k financování cirkulárních projektů
- ✓ Zpráva o projektech Horizont 2020 podporujících přechod na oběhové hospodářství
- ✓ Oběhové hospodářství pro plasty

BALÍČEK EU K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ (2019) III.

Oblasti k dalšímu posouzení:

- ✓ *Posuzování životního cyklu výrobků.*
- ✓ *Rámec pro ekodesign.*
- ✓ *Oblast chemických látek.*
- ✓ *Netoxické životní prostředí.*
- ✓ *Ekologické inovace, výzkum, umělá inteligence a digitalizace.*
- ✓ *Kritické suroviny.*
- ✓ *Hnojiva.*
- ✓ *Udržitelné veřejné zakázky.*
- ✓ *Nakládání s odpady.*
- ✓ *Trhy pro druhotné suroviny.*
- ✓ *Zlepšení cirkularity ve specifických oblastech – informační technologie, elektronika, mobilita, výstavba, těžba, výroba nábytku, výroba potravin a nápojů, výroba textilu.*
- ✓ *Bioekonomika.*
- ✓ *Umělá inteligence.*
- ✓ *Klimaticko neutrální ekonomika.*

RÁMEC OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ V ČR

NOVÁ LEGISLATIVA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

CIRKULÁRNÍ ČESKO 2040

NOVÁ LEGISLATIVA

ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ ČR

- ✓ Připraveny následující právní předpisy:
 - ✓ Návrh nového zákona o odpadech
 - ✓ Návrh zákona o výrobcích s ukončenou životností
 - ✓ Návrh novely zákona o obalech
 - ✓ Návrh změnového zákona
- ✓ Legislativní proces:
 - ✓ *Meziresortní připomínkové řízení – červen/červenec 2019 - hotovo.*
 - ✓ *5 komisí Legislativní rady vlády – srpen/září 2019 - hotovo.*
 - ✓ **Legislativní rada vlády – září/říjen 2019 - plán.**
 - ✓ **Vláda – říjen/listopad 2019 - plán.**

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O ODPADECH

- 1. Nový zákon o odpadech zásadním způsobem podpoří oběhové hospodářství, recyklaci, využití a třídění odpadů v České republice.**
- 2. Nový zákon o odpadech je nejsilnějším nástrojem, kterým Ministerstvo životního prostředí disponuje k žádoucí změně situace v nakládání zejména s komunálními odpady v ČR.**
- 3. Nový zákon o odpadech obsahuje všechny cíle, které musí ČR splnit dle nové evropské legislativy (evropský balíček k oběhovému hospodářství).**
- 4. Nový zákon o odpadech poprvé v historii stanovuje podíly jednotlivých způsobů nakládání s komunálními odpady a kopíruje v tomto požadavky nové evropské legislativy (v roce 2035 – 65% recyklace/25% energetické využití/nejvýše 10% skládkování komunálních odpadů).**
- 5. Nový zákon o odpadech neobsahuje nevyzkoušené experimenty, ale naopak formuluje prověřená opatření – postupné navyšování poplatků za ukládání odpadů na skládky a zákaz skládkování vybraných druhů odpadů, která zafungovala v jiných zemích Evropské unie.**

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O ODPADECH

- 6. Nový zákon o odpadech reaguje na dlouhodobá doporučení EK a OECD pro oblast odpadového hospodářství.**
- 7. Nový zákon o odpadech stanovuje jasné a závazné cíle pro třídění odpadů na úrovni obcí v dlouhodobém výhledu.**
- 8. Nový zákon o odpadech nastavuje parametr výhřevnosti, který omezuje vstup využitelných odpadů na skládky, ve standardní výši, která je obvyklá v okolních zemích ČR. Není důvod, aby nebyl plněn i v České republice.**
- 9. Nový zákon o odpadech obsahuje velmi pozvolný nárůst poplatků za ukládání využitelných odpadů na skládku, nikoli paušální nárůst u všech druhů odpadů. Zákon cílí na odklon využitelných odpadů ze skládek, což je v souladu s oběhovým hospodářstvím.**
- 10. Nový zákon o odpadech obsahuje motivační nástroje na podporu dalšího třídění komunálních odpadů v obcích.**

PRODUKCE ODPADŮ 2014 – 2017 VŠECHNY, OSTATNÍ, NEBEZPEČNÉ, KOMUNÁLNÍ

MŽP Celková produkce (t)	Rok				Nárůst/pokles mezi roky 2016 - 2017 (%)
	2014	2015	2016	2017	
Všechny odpady	32 028 422	37 338 298	34 242 076	34 512 615	0,8
Ostatní odpady	30 462 535	35 834 319	32 798 317	33 004 936	0,6
Nebezpečné odpady	1 565 888	1 503 979	1 443 759	1 507 679	4,4
Komunální odpady	5 323 947	5 274 126	5 612 416	5 690 585	1,4

Zdroj: MŽP, CENIA, ISOH 2018

KOMUNÁLNÍ ODPADY V ČR 2017

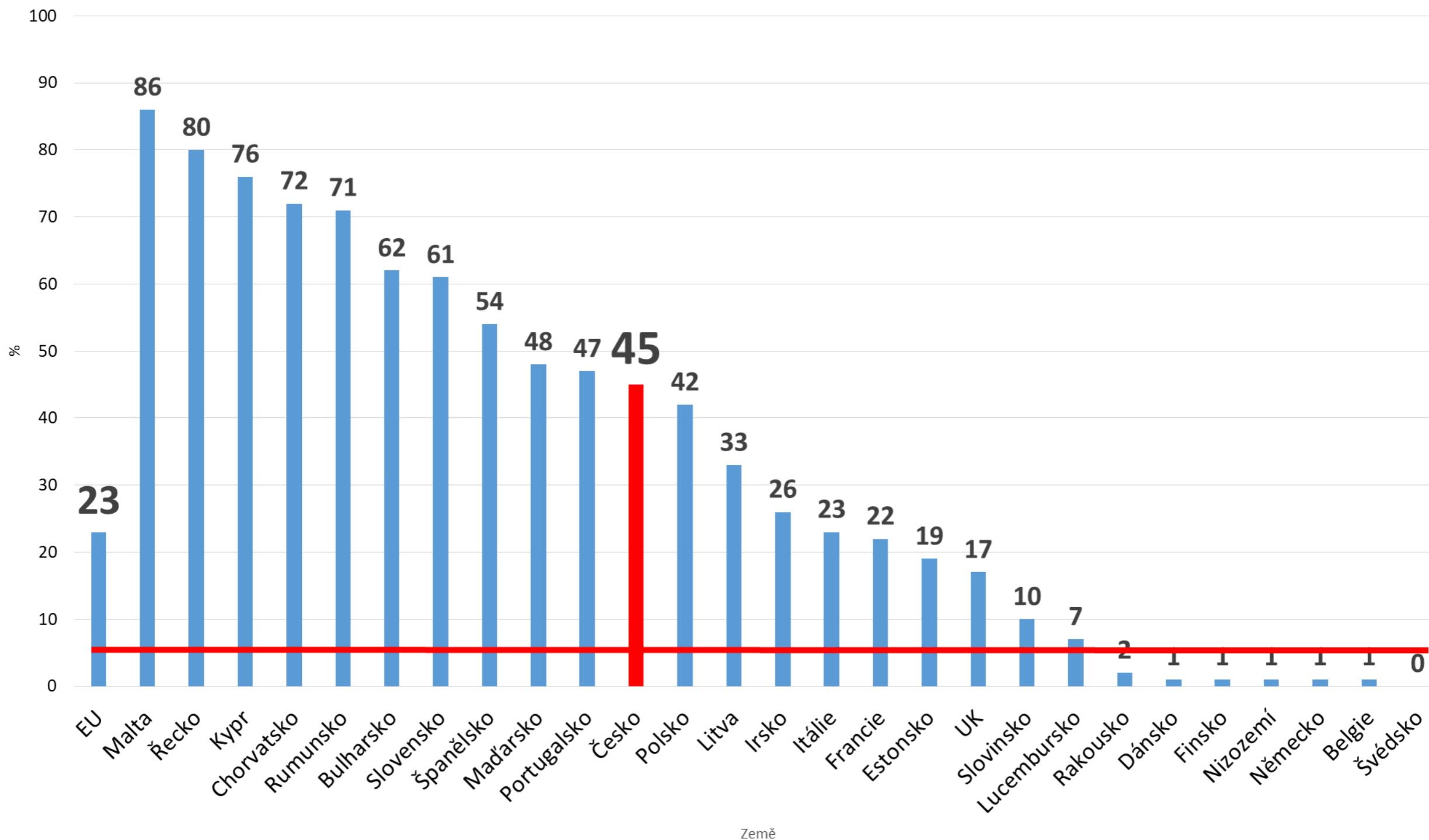
- ✓ **Produkce za rok 2017 - 5,7 mil. tun**
- ✓ **Produkce na obyvatele 537 kg**
- ✓ **Materiálové využití – 38 % - pod úrovní průměru EU**
- ✓ **Energetické využití – 12 % - pod úrovní průměru EU**
- ✓ **Skládkování komunálních odpadů – 45 %
(stejně jako v roce 2016) – vysoko nad úrovní průměru EU**

Produkce komunálních odpadů v ČR 2009 - 2017 [tis. t]

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Produkce komunálních odpadů [tis. t]	5 324	5 362	5 388	5 193	5 168	5 324	5 274	5 612	5 691

Zdroj: ISOH, MŽP, 2018

Skládkování komunálních odpadů v roce 2017 - EU (%)

2017

Skládkování 45%

Recyklace 38%

**Energetické
využití 12%**

2035

Recyklace 65%

**Energetické
využití 25%**

Skládkování
10%

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

CIRKULÁRNÍ ČESKO 2040

- ✓ V roce 2018 byla zahájena příprava Strategického rámce oběhového hospodářství České republiky 2040 – „Cirkulární Česko 2040“.
- ✓ Rámec bude zaměřen na celý ekonomický cyklus, nikoli jen na odpadové hospodářství (10 hlavních prioritních oblastí).
- ✓ Diskuse s relevantními cílovými skupinami ke strategii.
- ✓ Založena pracovní skupina.
- ✓ Identifikace prioritních oblastí, opatření, cílů, indikátorů.
- ✓ **Předpokládaná doba přípravy strategického rámce – 2 roky (schválení v roce 2020).**
- ✓ **Zpracování strategie podpořeno ze strany Evropské komise prostřednictvím Structural Reform Support Programme (SRSP).**
- ✓ **Spolupráce s OECD.**

#CIRCULARCZECHIA2040

#CIRCULARCZECHIA

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

CIRKULÁRNÍ ČESKO 2040

10 HLAVNÍCH PRIORITNÍCH OBLASTÍ

Produkty
Design

Průmysl
Suroviny
Stavebnictví
Energetika

Bioekonomika
Potraviny

Spotřeba
Spotřebitelé

Odpadové
hospodářství

Voda

Věda
Vývoj
Inovace

Vzdělávání
Znalosti

Ekonomické
nástroje

Cirkulární
města
Infrastruktura

ZÁVĚRY

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

ZÁVĚRY

✓ Evropská úroveň oběhového hospodářství

✓ Balíček k oběhovému hospodářství I. - 2015

- ✓ Akční plán EU pro oběhové hospodářství.
- ✓ Legislativní změny v odpadovém a obalovém hospodářství (2018).

✓ Balíček k oběhovému hospodářství II. - 2018

- ✓ Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství (2018).
- ✓ Směrnice o jednorázových plastech – omezení týkající se konkrétních výrobků (2019).

✓ Balíček k oběhovému hospodářství III. - 2019

- ✓ Vyhodnocení Akčního plánu z roku 2015.
- ✓ Oblasti k dalšímu řešení.

✓ Balíček k oběhovému hospodářství IV. – 2020?

- ✓ Nové strategie - textil, elektronika, ekodesign (další skupiny výrobků).....

ZÁVĚRY

- ✓ Hlavní legislativa ČR pro oběhové hospodářství (v legislativním procesu):
 - ✓ Nový zákon o odpadech.
 - ✓ Nový zákon o vybraných výrobcích s ukončenou životností.
 - ✓ Novelu zákona o obalech.
- ✓ Transpoziční lhůta dle evropských předpisů - 24 měsíců (5. červenec 2020).
- ✓ Platnost – optimálně červenec 2020 (vzhledem k transpoziční lhůtě).
- ✓ Účinnost nové legislativy – 2021 (?).

- ✓ Připravovaná legislativa pro oběhové hospodářství – transpozice směrnice o jednorázových plastech – transpozice do 2021.

ZÁVĚRY

- ✓ Strategický rámec oběhového hospodářství České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
 - ✓ 10 prioritních oblastí pro oběhové hospodářství v ČR.
 - ✓ Komplexní přístup k tématu.
 - ✓ Schválení – konec roku 2020.

DŮLEŽITÉ ODKAZY

- ✓ Evropská komise – Oběhové hospodářství
<https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/>
- ✓ Produkce a nakládání s odpady v roce 2017
https://www.mzp.cz/cz/produkce_nakladani_odpady_2017
- ✓ Souhrnná data o odpadech 2009 – 2017
https://www.mzp.cz/cz/souhrnna_data_2009_2017
- ✓ Produkce odpadů v krajích ČR 2009 – 2017
http://www1.cenia.cz/www/sites/default/files/Produkce_odpadu_kraje_2009_2017_F.pdf
- ✓ Plán odpadového hospodářství 2015 – 2024
https://www.mzp.cz/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty
- ✓ Program předcházení vzniku odpadů
https://www.mzp.cz/cz/predchazeni_vzniku_odpadu_navrh
- ✓ Zpráva o plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky (2015 – 2016)
https://www.mzp.cz/cz/plneni_narizeni_vlady

DĚKUJI ZA POZORNOST.

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.

Odbor odpadů

Ministerstvo životního prostředí

jan.marsak@mzp.cz

